האשה שנתארמלה פרק שני כתובות כח.

ואם היה כהן לא תדור עמו במבוי (ה). דכיון דפנויה היא קיל ליה מאכל אם נישאת אין צריך להרחיק אלא כדי שכונה דהיינו ג' בתים כדאמרינן בסוף פרק קמא דע"ז (דף כא.) דכיון דנישאת ממילא ליה לאפי' לכהן: **כפר** קטן נידון (ו) בשכונה. וטעמא לפי שאין בני אדם מצוין שם ורגיל יותר לבא אצלה ודווקא כפר קטן אבל כפר גדול לא: **רב** הונא אמר גגודי מגגדינן להו. גרלה לר"ת דלרב הונא נמי משמתינן וגם מגגדין שכל אחד ממתיר מחבירו ואם הוא אומר דגגדינן ליה בלא שמתא הוה מיקל עפי כדאמרינן במועד קטן (דף ח.). ובפרק מקום שנהגו (פסחים נב.) במערבא כי מחייב לורבא מרבנן מיתנו אגגידא ולא מיתנו אשמתא: **אלו** נאמנין להעיד בגודלן מה שראו בקוטנן. משמע דבקוטנן לא מהימן אפילו בדרבנן דהא מוקי לה בגמרא בתרומה דרבנן וקשה לריב"א דאמר בפ"ק דפסחים (דף ד: ופס) דנאמנים על בדיקת חמץ אפי' נשים ועבדים וקטנים ופריך מידי משמא אית בהו ומשני הואיל ובדיקת חמץ דרבנן הימנוהו רבנן בדרבנן וי"ל דהתם היינו טעמא משום דבדיקת חמץ הוא בידו לכן נאמן אפילו קטן בדרבנן אבל קשה דהיכא בידו אפי' בדאורייתא אשה מהימנא דבפרק המדיר (לקמן דף עב. ופס) תנן (ד) וקולא לה תלה ובניקור מעשים בכל יום שאנו סומכין עליהן וי"ל דבירושלמי מפרש דבדיקת חמץ הוא עורמ ונשים עצלניות הן ולהכי אי לאו דבדיקת חמץ דרבנן לא הוו מהימני:

והוא שיש גדול עמו. (ז) לא קאי אתרומה דבתרומה סגי בא' כיון דאין מעלין מתרומה לרבנן ליוחסין דלהכי מוקי לה בתרומה דרבנן דבתרומה דאורייתא כיון דסגר תנא דין דמעלין ממנה ליוחסין כדאמרינן לקמן אינו נאמן אפי' יש גדול עמו הלכך בתרומה סגי באיהו לחודיה וכל היכא דבעינן תרי מדרבנן סגי בהוא ואמר: **קיום** שטרות דרבנן. תימה כיון דמדאורייתא אפילו אין עדים שיכירו חתימת העדים הסטר כשר א"כ כל אדם שילה חייף ויכתוב ויחתום מה שילה ויגבה ממנו והכא אור"ש) דאיכא למימר כגון שלוה מודה שכתבו וטוען שהוא פרוע וקסבר האי תנא דמודה בשטר שכתבו צריך לקיימו והאי קיום הוי ולאי מדרבנן אי נמי כגון שנתקיים משדה אחת או משמי עדות ויוצא מתחת ידי עצמו דאמר לעיל (דף כ.) דמיישינן שמא זייף ומיהו בריש גיטין (דף ג. ופס) מוכח דאפילו היכא דאין מכירין החתימה כלל הוי מדאורייתא כמי שנתקרה עדותן כב"ר:

ודלמא עבד כהן הוא. פי' ועכשיו נשתחרר ונוטל שלא ואם היה כהן לא תדור עמו במבוי ואמרו כפר קטן נידון זה היה מעשה ואמרו כפר קטן נידון (ח) כשכונה מי נדחה מפני מי ת"ש דתניא (ט) היא נדחית מפניו ואין הוא נדחה מפניה ואם היתה חצר שלה הוא נדחה מפניה איבעיא להו היתה חצר של שניהם מהו ת"ש היא נדחית מפניו במאי עסקינן אילימא בחצר שלו פשיטא ואלא בחצר שלה והתניא אם היתה חצר שלה הוא נדחה מפניה אלא לאו כי האי גוונא (י) דלמא דאגיר מיגר מאי הוי עלה ת"ש (יא) הנה ה' מטלטלך טלטלה גבר (יב) ואמר רב (יג) טלטולי דגברא קשין מדאיתתא ת"ר (יד) לוה הימנה בנכסי אביה אינה נפרעת אלא ע"י אחר אמר רב ששת ואי אתו לקמן לדינא לא מזדקקינן להו רב פפא אמר (טו) שמותי משמתינן להו רב הונא בריה דרב יהושע אמר (טז) גגודי (יז) נמי מגגדינן להו אמר רב נחמן תנא (יח) באבל רבתי בד"א שנתגרשה מן הנשואין (יט) אבל כשנתגרשה מן האירוסין נפרעת ע"י עצמה שאין לבו גס בה ההוא ארוס וארוסתו דאתו לקמיה דרבא יתיב רב אדא בר מתנא קמיה אוקי רבא שלוחא בינתייהו א"ל רב אדא בר מתנא והאמר רב נחמן תנא באבל רבתי כו' א"ל קא חזינן דקא גייסי בהדדי איכא דאמרי לא אוקי רבא שליח בינתייהו א"ל רב אדא בר מתנא ניקום מר שלוחא בינתייהו א"ל והא [אמר] רב נחמן תנא באבל רבתי כו' א"ל (כ) ה"מ היכא דלא גייסי בהדדי אבל הני קא חזינא להו דגייסי בהדדי: **מתני'** ואלו נאמנין להעיד בגודלן מה שראו בקוטנן (כא) נאמן אדם לומר זה כתב ידו של אבא וזה כתב ידו של רבי וזה כתב ידו של אחי זכור הייתי בפלונית שיצאה בהינומא וראשה פרוע ושהיה איש פלוני יוצא מבית הספר לטבול לאכול בתרומה ושהיה חולק עמנו על הגורן והמקום הזה בית הפרס ועד כאן היינו באין בשבת אבל אין אדם נאמן לומר דרך היה לפלוני במקום הזה מעמד (כב) ומספד היה לפלוני במקום הזה: **גמ'** אמר רב הונא בריה דרב יהושע (כג) והוא שיש גדול עמו וצריכא דאי אשמעינן אביו משום דשכיח גביה אבל רבו לא ואי אשמעינן רבו משום דאית ליה אימתיה דרביה אבל אביו לא ואי אשמעינן הני תרתי אביו דשכיח גביה ורבו דאית ליה אימתיה אבל אחיו דלית ליה לא הא ולא הא אימא לא קמ"ל כיון (כד) דקיום שטרות מדרבנן הימנוהו רבנן בדרבנן: (כה) זכור הייתי בפלונית שיצאה בהינומא וראשה פרוע: מאי טעמא (כו) כיון דרוב נשים בתולות נישאות גלוי מלתא בעלמא הוא: (כז) שהיה איש פלוני יוצא מבית הספר לטבול לאכול בתרומה: ודלמא עבד כהן הוא מסייע ליה לר' יהושע בן לוי דאמר ר' יהושע בן לוי (כח) אסור לאדם שילמד את עבדו תורה ולא והתניא (כט) לוה הימנו רבו או שעשאו רבו אפוטרופוס

ואם היה כהן לא תדור עמו במבוי אם היה כפר קטן זה היה מעשה ואמרו כפר קטן נידון (ה) כשכונה מי נדחה מפני מי ת"ש דתניא (ט) היא נדחית מפניו ואין הוא נדחה מפניה ואם היתה חצר שלה הוא נדחה מפניה איבעיא להו היתה חצר של שניהם מהו ת"ש היא נדחית מפניו במאי עסקינן אילימא בחצר שלו פשיטא ואלא בחצר שלה והתניא אם היתה חצר שלה הוא נדחה מפניה אלא לאו כי האי גוונא (י) דלמא דאגיר מיגר מאי הוי עלה ת"ש (יא) הנה ה' מטלטלך טלטלה גבר (יב) ואמר רב (יג) טלטולי דגברא קשין מדאיתתא ת"ר (יד) לוה הימנה בנכסי אביה אינה נפרעת אלא ע"י אחר אמר רב ששת ואי אתו לקמן לדינא לא מזדקקינן להו רב פפא אמר (טו) שמותי משמתינן להו רב הונא בריה דרב יהושע אמר (טז) גגודי (יז) נמי מגגדינן להו אמר רב נחמן תנא (יח) באבל רבתי בד"א שנתגרשה מן הנשואין (יט) אבל כשנתגרשה מן האירוסין נפרעת ע"י עצמה שאין לבו גס בה ההוא ארוס וארוסתו דאתו לקמיה דרבא יתיב רב אדא בר מתנא קמיה אוקי רבא שלוחא בינתייהו א"ל רב אדא בר מתנא והאמר רב נחמן תנא באבל רבתי כו' א"ל קא חזינן דקא גייסי בהדדי איכא דאמרי לא אוקי רבא שליח בינתייהו א"ל רב אדא בר מתנא ניקום מר שלוחא בינתייהו א"ל והא [אמר] רב נחמן תנא באבל רבתי כו' א"ל (כ) ה"מ היכא דלא גייסי בהדדי אבל הני קא חזינא להו דגייסי בהדדי: **מתני'** ואלו נאמנין להעיד בגודלן מה שראו בקוטנן (כא) נאמן אדם לומר זה כתב ידו של אבא וזה כתב ידו של רבי וזה כתב ידו של אחי זכור הייתי בפלונית שיצאה בהינומא וראשה פרוע ושהיה איש פלוני יוצא מבית הספר לטבול לאכול בתרומה ושהיה חולק עמנו על הגורן והמקום הזה בית הפרס ועד כאן היינו באין בשבת אבל אין אדם נאמן לומר דרך היה לפלוני במקום הזה מעמד (כב) ומספד היה לפלוני במקום הזה: **גמ'** אמר רב הונא בריה דרב יהושע (כג) והוא שיש גדול עמו וצריכא דאי אשמעינן אביו משום דשכיח גביה אבל רבו לא ואי אשמעינן רבו משום דאית ליה אימתיה דרביה אבל אביו לא ואי אשמעינן הני תרתי אביו דשכיח גביה ורבו דאית ליה אימתיה אבל אחיו דלית ליה לא הא ולא הא אימא לא קמ"ל כיון (כד) דקיום שטרות מדרבנן הימנוהו רבנן בדרבנן: (כה) זכור הייתי בפלונית שיצאה בהינומא וראשה פרוע: מאי טעמא (כו) כיון דרוב נשים בתולות נישאות גלוי מלתא בעלמא הוא: (כז) שהיה איש פלוני יוצא מבית הספר לטבול לאכול בתרומה: ודלמא עבד כהן הוא מסייע ליה לר' יהושע בן לוי דאמר ר' יהושע בן לוי (כח) אסור לאדם שילמד את עבדו תורה ולא והתניא (כט) לוה הימנו רבו או שעשאו רבו אפוטרופוס

כדין וקשה לרבינו יצחק דבפ' וטשלין על המנוסה (יבמות דף כט: ופס) מפרש הש"ס הא דאין מוקלין תרומה לעבד משום דלמא אתי לאסוקיה ליוחסין מה צריך להאי טעמא הוה ליה למימר דאין מוקלין אפי' אין מעלין שמא יטלא גם אחר שישתחרר כדפריך הכא הש"ס וכן מפרש התם הש"ס דאין מוקלין לאשה בלא בעלה משום גרושה ומאי טעמא נמי דמקלין דאמר מוקלין וי"ל דלא שכיחא כולי האי שישאל תרומה אחר שישתחרר לא בתומת עבד ולא בתומת כהן כי ירא פן יבדקוהו ויתברר שהוא עבד ויוציאו עליו קול עבדות ולא חיישינן נמי פן יתברר רבו לישראל ושאל תרומה שהרי מזונותיו על רבו ואין אדם חוטא ולא לו וכולי האי לא חיישינן שמא יאמר לו רבו ישראל אלא מעשה ידיך במזונותיך: תנן

מסורת הש"ס

(א) פהרכין כ"ו, כ) [מס' שחחות פ"כ], ג) [בערוך ערך עמד טוים ומוזכן], ד) [לעיל כח:], ה) [לעיל כח. ב"כ לב:], ו) נישין מ"ו, ז) [לעיל כח.], ח) [מלאחר דאם רשות הרבים מחפיק מכנים לבית שבר. ת"ש], ט) [עי' חוס' לעיל יט. ד"ה מודה].

תורה אור השלם

א. הנה יי מטלטלך טלטלה גבר ועטך עטה:
ישעיה כב יז

גליון הש"ם

חוס' ד"ה והוא וכו' לא קאי אתרומה. עי' מיהיכון דף נט ע"א חוס' ד"ה אפילו עבד:

הגהות הב"ח

(א) גמ' כפר קטן נידון כמבוי מי: (ב) שם גגודי מגגדינן כל"ל ותיכת נמי נמחק: (ג) חוס' ד"ה כפר קטן נידון כמבוי וטעמא: (ד) ד"ה אלו כי דפפרק המדיר תנן ואינה קרצה לה:

מוסף רש"י

בית הפרס. הוא שהם שמחרש בה קבר כדתנן (אהלות פי"ז מ"ה) המחרש את הקבר הרי זה טומה בית הפרס מגלה מעמה מאה אמה, ונזול רבנן שאם מתחה מחרישה את העצלות ויפיחרבן כאחרך המעמה ויש כאן עצם כשעורה ויעבור ויטומו, ועצם כשעורה מטמאה כמגע ומשאת לרבינו היסמו (מפסחים צב: וכעי"ז ברכות יט:) ואוקמי רבנן כל מביתות הקבר מאה אמה בספק טומאה (נדה נז ועי' לקמן כח.), בית הפרס, מני מעמה מצם אחד של מאה אמה (מו"ק ה:) אי: לשון דבר שטר יפרוס על שם שנפרסו העצלות (נדה נז.), דרוב נשים בתולות נישאות. ויש נשים שנעצלם שיעשאת לבעל, בתולות הן (רעב"ם ב"ב צב:).

תוספות רי"ד

ח"ש המגרש את אשתו לא תנשא בשכונתו. פי' לפי שמכרת ברמיזותו ובקריצותו ושמא יבואו לידי עבירה. ואם היה כהן לא תדור עמו במבוי. פי' שמא יבוא עליה וכהן אסור בגרושה [אם היה כפר קטן] זה היה מעשה ואמרו כפר קטן נידון בשכונה: איבעי' להו מי נדחה בפני מי ת"ש דתניא היא נדחת מפניו והוא אינו נדחה מפניה. ואם היתה חצר שלה הוא נדחה מפניה איבעיא להו היתה חצר של שניהם מהו. ת"ש היא נדחית מפניו דשלטולא דגברא קשה מדאיתתא: ת"ר לוה מפנה בנכסי אביה. פי' בעודה תחתיו שהי' בידה נכסי מלוג ובכהן שגירש את אשתו מיירי ה"ז אינה נפרעת אלא על ידי שליח. פי' ולא ע"י עצמה שלא יתקרבו בדבריהם. א"ר ששת כי אתו לקמן לא מזדקקינן להו. ר"פ אמר שמותי משמתינן להו

ר"ה ברי' דר"י אמר גגידי נמי מגגדינן להו. אמר ר"ג הנא באבל רבתי פי' מסכתא היא וקרי' אוחה מס' שמחות ומשנה ראשונה שלה זו היא הנוסס הרי הוא כתי לכל דבריו בד"א בשנתגרשה מן האירוסין נפרעת ע"י עצמה שאין לבו גס בה. ההוא ארוס וארוסתו דאתו קמי' דרבא אוקי רבא שליח בינייהו. פי' בפניו היו הוה יתיב ר"א ב"מ קמי'. א"ל למה ליה למר כולי האי והאר"נ תנא באבל רבתא וכו'. א"ל ה"מ היכי דלא גיסי אהדדי הכא הא חזינא דגיסי אהדדי. פי' שמכירין זא"ז כרמיזות ובקריצות: **מתני'** ואלו נאמנין להעיד בגודלן על מה שראו בקוטנן. פי' אע"ג דבעינן ראי' והגדה בכשרות הכא נאמנים על ראית קטנותם משום דהוה מדרבנן ודוקא להעיד בגודלן על מה שראו בקוטנותם לא פי' שאם יאמר הקטן זה כת"י של אבא אין משגיחין בדבריו דאמרי' אין ממש בדבריו אבל כשהגדיל ומעיד על ראית קטנותו אמרי' אי לאו דקים לי' שפיר לא הוה מסהיד בגודלו. נאמן אדם לומר זה כת"י של אבא זה כת"י של רבי זה כת"י של אחי. פי' ומקיימים השטר על פיו. ואע"פ

ואם היה כהן לא תדור עמו במבוי. אם היה כפר קטן נידון. אפילו לא ניסת: **לא תדור עמו במבוי.** שמא יבא עליה וכהן אסור בגרושה אבל ישראל כל זמן שלא ניסת תדור בשכונתו: **ואמר רב** גרם. ומהאי קרא שמעינן לה: **לוה הימנה.** בהיותה תחתיו: **בנכסי אביה.** שהיו בידה נכסי מלוג. וכהן שגירש את אשתו קא מייבי: **אינה נפרעת.** הימנו ע"י עצמה שלא יקרבו בדברים: **באכל רבתי.** מסכתא היא וקורין אותה שמחות. וזו היא משנה ראשונה שלה הנוסס הרי הוא כתי לכל דבריו: **ארוס וארוסתו.** הכן היה: **והאמר רב נחמן תנא באכל רבתי.** דמן האירוסין נפרעת על ידי עצמה: **דגייסי בהדדי.** מכירין זה את זה בדמיות וקרילות. בלע"ז פריווי"ץ: **מתני' זה כתב ידו של אבא.** ומקיימין השטר על פיו אע"פ שאת אביו בעוד זה קטן: **שילמה בהינומא.** והוא שיהא שניהם בתולה וכתובתה מאתים כדאמרינן בריש פירקין (ז): **יוצא מבית הספר.** כשהיינו למידין תינוקות בבית רבן. וכגולהו מפרש טעמא בגמרא: **אכל אין נאמנין כו'.** לאפוקי ממונא הוא ובעינן עדות מעליתא. וכתובה היינו טעמא דרוב נשים בתולות נישאות: **מעמד ומספד.** מקום היה לו כאן להספיד מתיו כשמוליכן לבית קברות שלו ולעשות שם מעמדות ומוספות שהיו עושין שבעה למת: **רבי יוחנן בן ברוקא אומר נאמנים** לא גרסינן ליה בתמהי' אלא בבריימתא (ע"כ) ולא אדרבא מעמד ומספד קאי: **גמ' דשכיח גביה.** ומתן עינוי בקטנותו בכתב יד אביו: **קיום שטרות מדרבנן.** דמדאורייתא לא בעינן קיום לאמר ר"ל (לעיל דף יח:) עדים החתומים על השטר עשה כמי שנתקרא עדותן בב"ד: **הימנוהו רבנן בדרבנן.** בדבר שהוא מדברים האמינו ואין זה עוקר דבר מן התורה הם אמרו הם הגרינו קיום העדות והם הכשירו בו את אלו: **גלוי מלתא בעלמא הוא.** כלומר אין הדבר צריך עדות אלא לפרסם שילא הדין לאור כלא גמגום: אפוטרופוס

עין משפט נר מצוה

קיח א ב ג מי' פכ"ח מהל' איסורי ביאה הלכה מו
סמג לאוין קכו טוש"ע אה"ע סימן ו סעיף ז וסימן קיט סעיף יח:
קיט ד מי' שם טוש"ע שם פי' קיט ס"ס:
קב ה ו מי' שם טוש"ע שם סעיף ט:
קבא ז ח מי' שם טוש"ע שם סעיף י:
קבב ט י מי' פ"ז מהל' עדות הלכ' ג ופי"ד הלכה ג סמג לאוין רטו טוש"ע ח"מ סי' לה סעיף ד ה ו ופי' מו סעי' ח (וכתב הלנסם עוד ביכמות פ"ג דף יא ע"כ):
קבג כ מי' פע"ז מהל' איסורי ביאה הלכה כה סמג עשין מת טוש"ע אה"ע סי' לו סעיף טו:
קבד ל מי' פ"כ מהל' איסורי ביאה הלכ' טו טוש"ע שם סי' ג' סעיף ה:
קבה מ מי' פ"מ מהל' עבדים הלכה יח טוש"ע י"ד סי' רסו סעיף עה:
קבו נ מי' שם הלכה ח טוש"ע שם סעיף ע:

לעזי רש"י

פריווי"ץ (פריבי"ץ). מכיר קרוב.

תוספות רי"ד (המשך)

שפתו בעוד זה קטן. שנמצא שמעיד עכשיו כשהוא גדול על ראית קטנותו נאמן הוא משום דקיום שטרות דרבנן. זכור אני באשת פי' שיצאת בהינומא וראשה פרוע פי' והוא סימן שנשאת בתולה וכתובתה מאתים כדאמרינן בריש פירקן. ושהיה איש פי' יוצא מבית הספר לטבול לתרומתו ושהיה חולק עמנו בגורן ושהמקום הזה הוא בית הפרס אבל אינו נאמן לומר דרך הי' לאיש פלוני במקום הזה מעמד ומספד הי' לפלוני במקום הזה. פי' דאפוקי ממונא הוא דבעי' עדות מעליתא והיינו טעמא דכתובה דרוב נשים בתולות נשאות: אמר ר"ה ברי' דר"י והוא שיש גדול עמו. פי' דשני עדים צריך להעיד על חתימ' שהיא שלהן כדאמר לעיל דע"כ לא פליגי רבנן עלי' דר' אלא בד"א זה כתבי אבל זה כתב חבירי מורז רבנן דבעינן שנים עדים על כל חתימה וחתימה והכא אמר ר"ה דוקא ראיית קטן א' הכשירו ולא ראיית שני קטנים שאם היו שניהם מעידין בגודלן על מה שראו בקוטנן אינן נאמנים אלא בעי' שיהא א' גדול מעיד על ראיית קטנותו. וצריכא דאי אשמעינן אביו משום דשכיח גבי' פי' ונותן עיניו בקטנותו מכתב יד אביו אבל רבו אימא לא ואי אשמעינן רבו משום דאית ליה אימתי' דרביה אבל אביו אימא לא ואי אשמעינן הני תרתי אביו דשכיח גבי' ורבו משום דא"ל אימתי' אבל אחיו דלא הא ולא הא אימא לא קמ"ל. כיון דקיום שטרות דרבנן. פי' דמדאורייתא לא כעי' קיום דאר"ל עדים החתומים ע"ה נעשה כמי שנתקרה עדותן בב"ד דהימנה רבנן בדרבנן

פי' כדבר שהוא מדבריהם האמינוהו. ואין זה עוקר דבר מן התורה אלא הם אמרו והם אמרו. הם הצריכו העדות והם הכשירו בו את אלו ודוקא באלו שהוא רגיל בהן הוא נאמן אבל על כתב נכרים אינו נאמן להעיד על ראיות קטנותו דדילמא לא קים ליה שפיר ואפילו אמר אני ראיתי כשחתם בשטר זה אין ראיית הקטן עדות עד שיאמר כי אני מכיר בחתימתו ודוקא הקרוב מעיד על החתימת הקרוב ואין זה נוגע בעדותו שאין מגיע לקרובו שום הנאה והפסד אלא למולה וללוה מגיעים. אבל אם היו העדים קרובים למולה או ללוה או שהי' שניהם קרובים דל"ז אינן נאמנים להעיד על החתימה שאין מוציאין ממון ע"פ קרובים. ואע"ג דקיום שטרות דרבנן ראית קטן הוא דהכשירו בהן חכמים. אבל לא עדות קרובים: זכור הייתי וכו' פ"ש כיון דרוב נשים בתולות נשאות גלוי מילתא בעלמא הוא לברר הדבר. פי' אע"ג דבמדיר דמתונא לאו מהימן דלאו עליה בלתחד סמכי אלא על הרוב. וה"ה דבעינן נמי הכא והוא שיש גדול עמו ששני

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com